

Από τις πολεοδομίες στις Υπηρεσίες δόμησης, μια ιστορία απορρύθμισης στα όρια της διάλυσης

Αν διαβάσουμε οποιοδήποτε αναπτυξιακό σχέδιο που με κάποιο τρόπο σχετίζεται με την κατασκευή αλλά ακόμα και την πρόσφατη ευρωπαϊκή οδηγία για την στεγαστική κρίση επανέρχεται σταθερά η επωδός ότι βασικό εμπόδιο για την περιορισμένη αποτελεσματικότητα είναι η γραφειοκρατία και οι «έλεγχοι». Το μοντέλο της one stop αδειοδότησης εμφανίζεται ως πανάκεια, ενώ επιμέρους έλεγχοι που σχετίζονται με το περιβάλλον, φυσικό και δομημένο, και την προστασία του δημιουργούν «δυσφορίες»

Αυτές τις δυσφορίες άλλωστε κατά κύριο λόγο έρχονται να παρακάμψουν τα «παράλληλα κυκλώματα» που με το αζημίωτο, με την σιωπηλή ανοχή πολλών, αλλά κυρίως με την πολιτική κάλυψη των από πάνω, λύνουν τα προβλήματα τόσο πιο εύκολα όσο μεγαλύτερα είναι τα διακυβεύματα και ισχυρότεροι οι ενδιαφερόμενοι.

Μικρό ιστορικό

Η μεταφορά των πολεοδομιών στους Δήμους (Καλλικράτης 2011) θα μπορούσε υπό προϋποθέσεις να λειτουργήσει και ως ένα σχέδιο αποφόρτισης έργου και μείωσης της γραφειοκρατίας. Η παντελής όμως έλλειψη ουσιαστικής στήριξης της ανάπτυξης των πολεοδομιών στους Δήμους έδειξε τα όρια αυτής της κίνησης ιδιαίτερα για τους μικρότερους από αυτούς. Τα τελευταία χρόνια μάλιστα τα προβλήματα αυξάνονται καθώς η ηλεκτρονική διαδικασία έκδοσης αδειών λειτουργεί ως πρόσχημα για την περαιτέρω υποστελέχωση, κρίσιμο ρόλο στην οποία έπαιξαν και τα μνημόνια 1,2 και 3 .

Παράλληλα η αλλαγή στον τρόπο έκδοσης αδειών άλλαξε σημαντικά το τοπίο και ως προς την ουσία της μελετητικής και κατασκευαστικής συνθήκης.

Ακόμα και το ΣΤΕ με αφορμή το ζήτημα των bonus του ΝΟΚ είχε επισημάνει την δυσλειτουργία του συστήματος γράφοντας χαρακτηριστικά:

«Στην πραγματικότητα μια οικοδομική άδεια δεν εκδίδεται από την υπηρεσία δόμησης, «αλλά αυτομάτως από το ηλεκτρονικό σύστημα του ΤΕΕ e-adeies με πρωτοβουλία και “ευθύνη” ιδιώτη μηχανικού ή τεχνικής εταιρείας, ύστερα από την ηλεκτρονική υποβολή φακέλου, χωρίς την παρέμβαση της ΥΔΟΜ (...) Η ανεπάρκεια του ασκούμενου από την ΥΔΟΜ και τον δήμο έλεγχου νομιμότητας επιτείνεται εκ του ότι ούτε η κεντρική διοίκηση ασκεί ουσιαστικό έλεγχο επί των εκδιδομένων οικοδομικών αδειών (...). Η έλλειψη ελέγχου επιτείνεται εκ του ότι δεν έχουν εκδοθεί οι αναγκαίες διοικητικές πράξεις για την οργάνωση και λειτουργία βασικών οργάνων ελέγχων, όπως οι ΥΔΟΜ και τα “Παρατηρητήρια δομημένου περιβάλλοντος”, η

λειτουργία των οποίων είναι αναγκαία για τον έλεγχο των (σ.σ. ιδιωτών) ελεγκτών δόμησης. Ως εκ τούτου τα αντίστοιχα θέματα ρυθμίζονται με μεταβατικές διατάξεις ή με προβληματικού κύρους εγκυκλίους των εμπλεκόμενων υπουργείων με αποτέλεσμα τη σύγχυση αρμοδιοτήτων και την ασάφεια δικαίου».

Απέναντι σε αυτή την κατάσταση που διαδοχικές κυβερνήσεις καλλιέργησαν και διαμόρφωσαν, έρχεται η τωρινή κυβέρνηση και η κυβερνητική ΔΚΜ να επιβάλλουν ως λύση την ιδιωτικοποίηση του ελέγχου του δομημένου περιβάλλοντος!

Σε συνέχεια αντίστοιχων πολιτικών όλων των κυβερνήσεων – με πλήθος Νόμων και Νομοσχεδίων (Ν.4674/20, ν/σ για αλλαγές στο Ν. 4412/16, Ν.4735/2020) εκχωρεί αρμοδιότητες Τεχνικής Υπηρεσίας και Υπηρεσιών Δόμησης σε «Αναπτυξιακούς Οργανισμούς» και ιδιώτες, εκχωρεί αντικείμενο γεωτεχνικών ελέγχων αλλά και επίβλεψης έργων σε Μητρώα Ιδιωτών, υποκαθιστά Δημόσιες Υπηρεσίες από Ανώνυμες Εταιρίες και Δημόσιους Υπαλλήλους με μετακλητούς υπαλλήλους. Εκχωρούνται σε ιδιώτες, κρίσιμες για την κοινωνία και τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υ.Π.Ε.Ν., διαδικασίες παρακολούθησης και παραλαβής μελετών πολεοδομικού και χωροταξικού σχεδιασμού, καθώς και η αξιολόγηση των περιβαλλοντικών μελετών και ο περιβαλλοντικός έλεγχος. Ξεκινάει πιλοτικά από τα Τεχνικά Αντικείμενα, μεταξύ άλλων και λόγω τρομακτικής υποστελέχωσης των δημοσίων υπηρεσιών, αλλά δε θα περιορισθεί εκεί. Στόχος είναι η υποκατάσταση των Δημόσιων Υπηρεσιών από διάφορα «ευέλκτα» ιδιωτικά σχήματα και η λειτουργία τους με ιδιωτικο-οικονομικά κριτήρια, που θα υπηρετούν ανεμπόδιστα τους σχεδιασμούς και τις προτεραιότητες του κεφαλαίου.

Με τη δημιουργία Μητρώου πιστοποιημένων αξιολογητών χωρικών μελετών, του πρόσφατου Ν.4758/20 που θα οδηγήσει αναπόφευκτα σε φαινόμενα «περιστρεφόμενης πόρτας», όπου «Ελεγκτές» και «Ελεγχόμενοι» θα αλληλοδιαπλέκονται, καθώς οι ρόλοι αυτοί θα εναλλάσσονται ανά μελέτη (κάποιος μελετητής θα αξιολογεί τη μελέτη συναδέλφου του για κάποιο Δήμο και στο γειτονικό Δήμο οι ρόλοι θα εναλλάσσονται).

Κατακλείδα σε όλη αυτή τη διαδικασία είναι η απόφαση της μεταφοράς των ΥΔΟΜ στην Κτηματολόγιο Α.Ε

Κανείς δε μπορεί να εντοπίσει πουθενά στις αρμοδιότητες του Κτηματολογίου οποιαδήποτε αναφορά σε περιβαλλοντικά ή πολεοδομικά ζητήματα. Η αποστολή του Ελληνικού Κτηματολογίου είναι σημαντική, επείγουσα και κρίσιμη (ολοκλήρωση της κτηματογράφησης), και για αυτό χρειάζεται ολόπλευρη στήριξη με μέσα και προσωπικό. Εξάλλου όπως έχει ήδη αναδειχθεί υπάρχουν ήδη μεγάλα προβλήματα στις Ψηφιακές Λειτουργίες του Ελληνικού Κτηματολογίου: «ο υφιστάμενος Μηχανογραφικός εξοπλισμός είναι παρωχημένος, οι πιέσεις στο προσωπικό, οδηγούν σε παραιτήσεις έμπειρου δυναμικού επιστημόνων και επιχειρούνται παρεμβάσεις στην ψηφιακή υποδομή του Ν.Π.Δ.Δ. αποσπασματικά σχεδιασμένες, χωρίς συντονισμό, χωρίς συνολική μελέτη και καταγραφή μεθοδολογίας». Πως ο φορέας αυτός λοιπόν θα αναλάβει ξαφνικά να υποδεχθεί 180 ΥΔΟΜ και περίπου 1000 υπαλλήλους μαζί με τα αρχεία τους?

Ο ρόλος του ΤΕΕ σε όλη αυτή την υπόθεση είναι ρόλος απόλυτου αρωγού της κυβέρνησης αδιαφορώντας για τα αιτήματα και τις ανάγκες των εργαζόμενων μηχανικών

Στη [συνεδρίαση της Α/ΤΕΕ στις 18-19/10](#), η ΔΚΜ (ΝΔ) και οι δορυφόροι της, ΔΗΠΑΜ και ΕΛΕΜ πέρασαν απόφαση “Οι ΥΔΟΜ να μεταφερθούν στο ΥΠΕΝ, ή σε ΝΠΔΔ που εποπτεύεται από το ΥΠΕΝ” στηρίζοντας έτσι καθαρά την κυβερνητική επιλογή για να περάσουν οι ΥΔΟΜ σε ένα Κτηματολόγιο που ούτε καν υπάρχει.

Το πρόσφατο σκάνδαλο διαφθοράς σε ΥΔΟΜ και ΣΑ «αξιοποιείται» για να τεκμηριώσει τις κυβερνητικές επιλογές, ενώ είναι προφανές ότι αποτελεί απόλυτα ελεγχόμενο μηχανισμό

επίλυσης «Προβλημάτων» που δημιουργεί η ίδια η αδυναμία να υπάρξει ένα σύστημα ελέγχου και ορθής διοίκησης.

Ακόμα και η πρόσφατη κατάρρευση της πολυκατοικίας στα Πετράλωνα αναδεικνύει πως οι Fast track διαδικασίες τόσο στη μελέτη όσο και στην κατασκευή περικλείουν ακραίους κινδύνους, τα αποτελέσματα των οποίων υφίστανται πολίτες που δεν έχουν καμία ευθύνη.

Απέναντι σε όλα αυτά πρέπει να είμαστε σταθερά τοποθετημένες/οι με το μέρος των εργαζόμενων στις ΥΔΟΜ, των επαγγελματιών μηχανικών και του κοινωνικού συμφέροντος.

Οι ίδιοι οι εργαζόμενοι/ες μηχανικοί έχουν πολλές φορές έχουν επισημάνει μέσω των φορέων τους με τοποθετήσεις αλλά και κινητοποιήσεις τις πραγματικές ανάγκες που απαντούν στα ψευδή ζητήματα που θέτει η απόφαση της μεταφοράς των ΥΔΟΜ στο Κτηματολόγιο, που σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί λύση: Αντίθετα η λύση σχετίζεται με:

- Την στελέχωση των Υπηρεσιών (Δόμησης, Τεχνικών και άλλων) με Διπλωματούχους Μηχανικούς με μόνιμες και σταθερές σχέσεις εργασίας μέσω ΑΣΕΠ ενάντια στη συνεχιζόμενη υποστελέχωση, κάτι που αφορά άμεσα την καλή λειτουργία των Υπηρεσιών επ' ωφελεία των Υπηρεσιών που παρέχουν στους πολίτες αλλά και στους ελεύθερους επαγγελματίες Μηχανικούς.
- Την βελτίωση των αποδοχών των Μηχανικών στο Δημόσιο, η οποία πέρα από την αναγκαιότητα της, θα συμπαρασύρει και τις αμοιβές στον ιδιωτικό τομέα, αλλά και στους αυτοαπασχολούμενους. Η βελτίωση των αποδοχών όλων των κατηγοριών εργαζόμενων Μηχανικών είναι αναγκαία, μετά από 13 χρόνια υποβάθμισης και εν μέσω ενός τεράστιου επιβεβλημένου, τεχνητού-μνημονιακού πληθωρισμού που εξανεμίζει το εισόδημα
- Το ξεκαθάρισμα της πολυνομίας που συνεχίζει να μας ταλαιπωρεί όλους και όλες θα βελτιώσει τις σχέσεις Υπηρεσιών με πολίτες και ελεύθερους επαγγελματίες. Η κωδικοποίηση και απλοποίηση της Πολεοδομικής Νομοθεσίας είναι απαραίτητη, σε αντίθεση με τη συνηθισμένη πρακτική των συνεχών τροποποιήσεων και των σημειακών παρεμβάσεων.
- Την Νομική Προστασία αλλά και τη σταθερή Νομική Υποστήριξη των Υπηρεσιών που θα συμβάλλουν στην ασφάλεια δικαίου που επιτέλους πρέπει να υπάρξει για όλους (Υπαλλήλους, Πολίτες, Ελευθ. Επαγγελματίες).
- Τον εξοπλισμό των Υπηρεσιών με σύγχρονα μέσα και Εργαλεία που θα οδηγήσει σε ταχύτερη ανταπόκριση τους στον αυξημένο φόρτο εργασίας.
- Τον σαφή και συγκεκριμένο Δημόσιο Έλεγχο (προληπτικό και κατασταλτικό) που προστατεύει το Δημόσιο Συμφέρον και το Περιβάλλον. Οι αυτοματοποιημένες διαδικασίες μετακυλύουν τεράστιες ποινικές και άλλες ευθύνες στους συναδέλφους ελεύθερους επαγγελματίες και οδηγούν σε νέες γενιές “αυθαιρέτων” και νέους κύκλους “τακτοποιήσεων”.